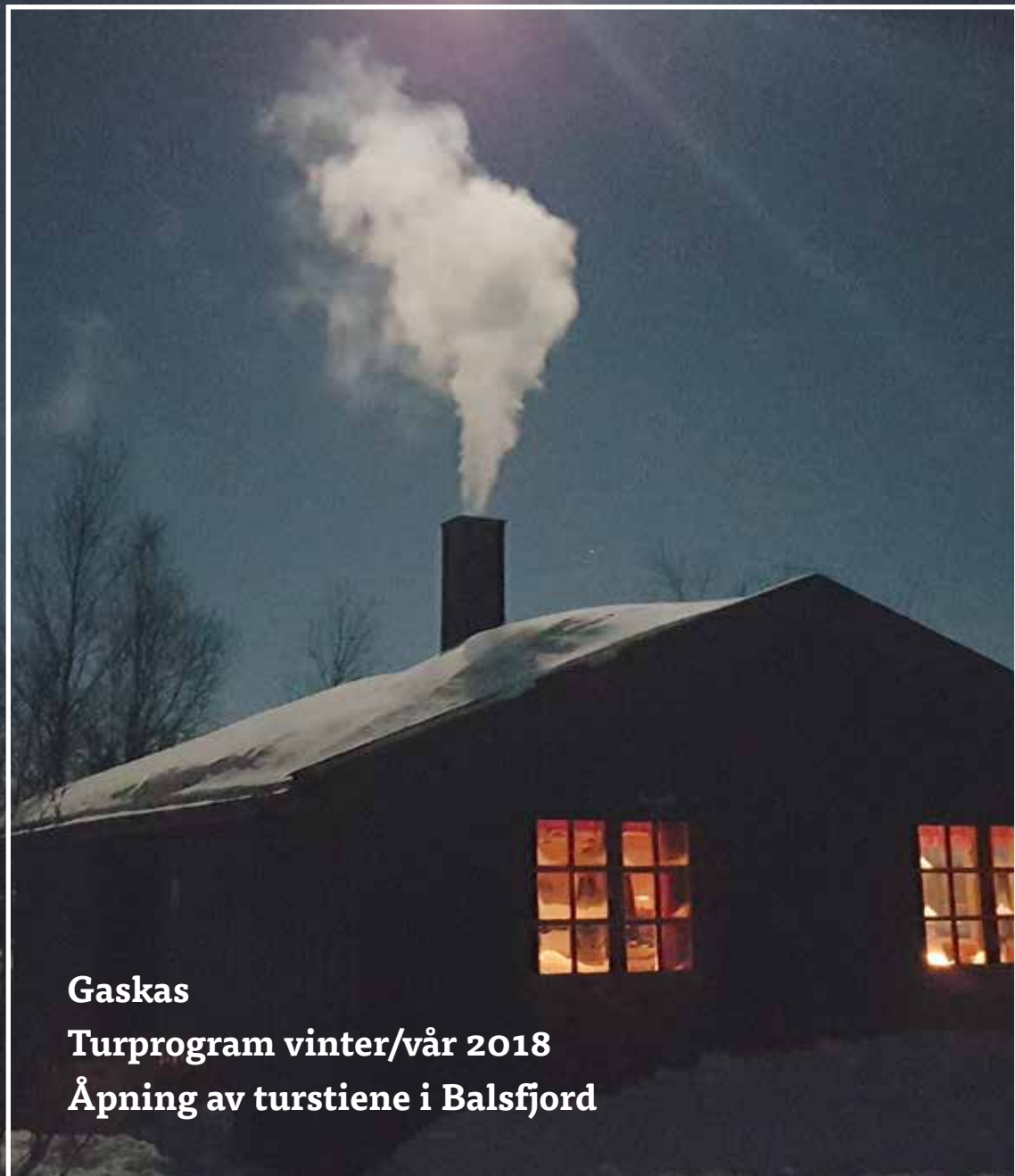


Fjellvåken



Medlemsavis for Troms Turlag • nr. 3 - 2017 - 39. årgang



Gaskas

Turprogram vinter/vår 2018

Åpning av turstiene i Balsfjord



Naturopplevelser for livet

Troms Turlag



Ryøya tilbake til folket?

Kjære turvenner, vi skriver nå oktober og barmarksesongen er på hell. For et fabelaktig høstvær vi har hatt, spesielt i september! Troms Turlag har hatt nok et innholdsrikt år med medlemsvekst, aktivitetsvekst, nye prosjekter, vedlikehold og stor innsats på løypenett og hytteanlegg. Det er artig å registrere at aktivitetsnivået vårt i Barnas Turlag og DNT Ung er så høyt at det legges merke til utenfor vår egen region.

Vi har et stort antall frivillige som legger ned tusenvis av arbeidstimer. Det er ekstra gledelig å se at interessen for å gjøre frivillig arbeid øker, for vi har tilsig av folk som melder seg til tjeneste og som blir. De med lang fartstid får selskap av nye som melder seg til tjeneste. Ingenting er bedre, for da sikrer vi erfaringsoverføring og kontinuitet, turlagsmiljøet blir større og det styrker organisasjonen.

Medlemmene i Troms Turlag er kjent med at vi er invitert med i et samarbeid for å se på mulighetene for å etablere og drifte et friluftslivstilbud på Ryøya. Øya har ikke vært tilgjengelig for offentligheten, og det har lenge vært forbud mot ilandstigning på grunn av moskusene som har oppholdt seg der. Forskningsaktiviteten på Ryøya i regi av Institutt for arktisk biologi skal opphøre, og Universitetet vurderer salg.

Det er initiativtakere fra næringslivet i Tromsø og Tromsø Arbeiderforening som har invitert Troms Turlag med. Målet er at Ryøya igjen kan bli et rekreasjonsområde for byens og regionens befolkning. Da må vi tilrettelegge på en måte som tillater økt

bruk og sikrer øyas naturkvalitet.

Vi ser for oss et samarbeid med andre lag og foreninger om aktivitetstilbud og kanskje også enkelte driftsoppgaver. Blant annet må vi finne en god løsning på båttransport mellom fastlandet (på Malangssiden) og øya, som både er fleksibel og trygg.

Før vi kommer så langt at vi kan ønske velkommen til Ryøya, er det mye som må gjøres. Vi må stille både kapital, kompetanse og arbeidskraft til rådighet. Prosjektet må ha bærekraftig økonomi for langsiktig drift, vi må få på plass finansiering og forpliktende avtaler. Noen prinsipper er viktige:

- ◇ Området skal være åpent tilgjengelig for bruk slik all utmark er det, ref. allemannsretten
- ◇ Ingen seksjonering kan tillates, eks. fradeling til fritidsboliger
- ◇ En driftsmodell kan ikke være for smalt innrettet slik at en eller få brukergrupper favoriseres
- ◇ Langsiktig og økonomisk bærekraftig driftsmodell
- ◇ Kopling mellom forvaltningsansvar og kontinuerlige drifts- og vedlikeholdsoppgaver
- ◇ Området skal ikke fremstå som konkurrent til reiselivsnæringen

Ryøya har en sjeldent god beliggenhet for utvikling av et attraktivt fritids- og aktivitetssenter som kan appellere til svært mange brukergrupper. Beliggenheten nært både Tromsø by og Balsfjord/Midt-Troms gjør at nedslagsfeltet potensielt kan være



stort. Noen ideer til innhold er basert på naturgitte forutsetninger og etablert infrastruktur:

- ◊ Der er etablerte naust både på øya og på fastlandet. Det må etableres fortøyninger og brygger
- ◊ Rekreasjonsområde og turområde med gapahuker, grillplasser, klatrestativ og hinderløyper/aktivitetsløyper
- ◊ Fiske. Telting. Bading. Strandliv. Utgangspunkt for vannsport som kajakk, kano, roing, seiling, fritidsbåt, brett, osv.
- ◊ Aktivitetscenter for barn og unge. Leirskole. Speiderturer, 4H, andre. Utgangspunkt for fjellturer både på fastlandet/Malangshalvøya og Kvaløya. Kystkultur
- ◊ Mulighet for betjent eller ubetjent overnattingstilbud. Utleie av senger/rom i eksisterende bygninger og på sikt kapasitetsutvidelse
- ◊ Ekskursjoner og studieturer. Feltsamlinger. Kollokviegrupper. Fagsamlinger
- ◊ Mulighet for serveringstilbud, enten på bestilling eller som sesongåpent tilbud

Øya er stor og gir rom for flere etableringer, bygg eller infrastruktur. Det åpner for at flere brukergrupper kan etablere et aktivitetstilbud. En stor fordel er at øya kan ha et helårig tilbud fordi tilgjengelighet mtp. vær/klima vil være tilnærmevis 100%.

Vi arbeider med prosjektbeskrivelse, forretningsmodell, finansiering og avtaler. Styrets fremdriftsplan er å legge frem sak om Ryøya på Årsmøtet i februar 2018.

Med vennlig hilsen Hilde, styreleder

Altevasshytta



Altevasshytta



Jorunn Mørkved

Dette er den TT-hytta som ligger nærmest veg. Den sto ferdig i 2006. Anlegget består av ei hovedhytte og et annek. Anlegget har 17 sengeplasser og i tillegg en hems som kan romme 10-12 personer. Annekset har tre sengeplasser og bur til hund. Det er bare anlegget på Rosta som har større kapasitet. Fordi den ligger bare et par hundre meter fra parkeringsplassen, egner den seg godt til å ta imot større grupper, som f.eks skoleklasser. Den blir i noen grad brukt til dette formålet.

Den egner seg godt som familiehytte pga nærhet til parkeringsplass og fordi det er

tumleplass for barn både inne og ute.

Den er et ypperlig utgangspunkt for turer sørover mot Lappjord, østover til Gaskashyttene og dagsturer i de fleste himmelretninger.

Området er et populært utfartsområde, og i de siste tjue åra har det vært ei betydelig hytteutbygging ved Altevattn.

Det er tillatt å kjøre scooter i løyper på Altevattn.

Turmuligheter

Mulighetene er mange og varierte. Når det gjelder dagsturer er det et fint terreng nordover fra hytta. Her finner man flere rygger som ligger side om side og som kan by på fine utforkjøring om vinteren. Om som-



Påveskardet sett fra Stuoragaissa

merer kan det være litt vått på strekningen mot Gaskas og også nordover langs Koievasselva. De våtete områdene er kloppet.

Koievassbua ligger 7 kilometer fra Altevasshytta og kan være et fint turmål både vinter og sommer. Den ligger på toppen av en bakke, fin utsikt vest- og sørover. Det er Statskog som eier koia, og den har både ovn og noen få sengeplasser.

Gaskashytta ligger 12 km østover. Om vinteren er det vanlig å delvis følge vatnet, men om sommeren er man henvist til merka sti. Det er rimelig lettgått innover, men det kan være noe vått innimellom.

Lappjordhyttene ligger 24 kilometer i sør-

vestlig retning. Turen er lang, men relativt lettgått. Ca halvvegs går man forbi en same-landsby som ligger i Lairevagge. Derfra går man ned i Riksodalen, vader Riksoelva og går opp til det høyeste puktet på turen som ligger på ca 1000 moh. Herfra går det jevnt ned til hyttene, utsikten er flott og terrenget lettgått her på slutten av turen.

Altevasshytta-Setermoen (vintertur).

I godt vær og fint føre kan denne turen gjøres på en veldig lang dag. De fleste vil vel ha større glede av turen ved å ta den på to dager med ei teltovernatting. Fra Altevasshytta går man nordover. Man kan velge å gå over Røyevasskardet eller litt lengre nord, Gasasvaggi. Man kan da telte under Stuoragaissa



Nystedskardet med den mektige Hestryggen i bakgrunnen

(en av 51 topper i Troms som er over 1500 moh) og gå kveldstur dit. Belønninga er ei lang og herlig utforkjøring. På dag to går man inn i Påveskardet. Det er langt og går i en svak unnabakke. Så må man opp over to

nye skar som heter Grønhaugskardet og Nystedskardet. Deretter bærer det utover et slakt område før man tar den siste nedkjøringa til Krokstad i Bardu. Distansen er ca 45 kilometer.

Toppen kafé



Jorunn Mørkved

Mange av oss som dro til fjells i Altevatområdet for 20-50 år sida husker med glede Toppen kafé og den glade innehaverske. Det første møtet mitt med Toppen var 1.-mai helga i 1970. Vi var en vennegjeng som kom fra Vuoma, svette, slitne og tørste. At det var en kafé der, visste vi ikke. Desto større fryd og glede da Toppen kafé åpenbarte seg. Det smakte med kald drikke, men grunnen til at vi ble lenge der, var nok Tordis Steien sjøl: Et sprudlende oppkomme av kunnskap om området som hun delte med oss. Vi ble skikkelig fascinert av denne dama. Det er nok mange som har opplevd det samme. Etter som Altevasshytta ligger i nærheten av den gamle kafeen, kan det være betimelig å se på historia om Toppen Kafe. Døtrene hennes, Janne-May og Rigmor Steien forteller:

Mor var ei initiativrik og aktiv dame. Hun trivdes sammen med folk, og hun elsket å være ute i naturen.

Da utbygginga av Altevatt Kraftverk starta i 1958, innebar det at det kom mange arbeidsfolk til området. Utbyggingsperioden varte til ut i 1960-årene. Tordis så muligheten, og hun startet kioskdrift. Etter noen år startet hun Toppen Kafe, og den ble utgangspunkt for mange års engasjement ved Altevatt. Toppen Kafe ble åpnet til påske i 1965 og lagt ned i 1995.

Tordis hadde en sterk indre motor, og hun og mannen Gunnar drev også med utleie av båt, de hadde skyssbåt og hytteutleie. Om vinteren drev de med skutertransport av



Tordis og Gunnar utafor kafeen. Foto: Privat

folk og utstyr.

Tordis plukka bær, satte garn aleine og stortrivdes ute i naturen. Fisk og bær ble solgt i kafeen og på messer rundt omkring. Hun hadde et godt forhold til de svenske samene. Sommeren begynte når de kom med båtene fra Vuosko. Det var også handel med husflidsproduktene deres fra kafeen.

Tordis var flink til å gjøre seg forstått på alle språk, sjøl om hun ikke kunne et eneste fremmed ord. Kafeen var livet for henne, her kunne hun utfolde sine sosiale evner. Hun delte gladelig alle slags opplysninger med turfolk som var innom kafeen. Hun snakket med alle, spurte og grov og hadde god oversikt over hvem som dro og når de kom tilbake fra fjellet. Kafeen fungerte dermed som en opplysningsentral, noe som kunne være til stor hjelp både for farenne folk og de som var heime.

Da kafeen ble lagt ned og revet etter 30 år, var det ikke bare en kafe som ble borte. Mange brukere av området hadde fått hjelp av Tordis og Gunnar til ymse ting. Derfor forsvant en hel liten institusjon.

Gaskas



Gamle Gaskas, vinter. Foto: Svanhild Dalberg



Lisbeth Johannessen

På Gaskas er det godt å være. DNT-hyttene ligger ved inngangen til Gaskasvagge nært til Gaskaselva eller Fiskeløyselva som den også kalles. Det er vid utsikt over Altevatnet og fjellene omkring. Hytta ligger ganske lunt til på en morenerygg med fjellbjørkeskog.

Fra dag en har hyttene blitt skjøttet på en omsorgsfull måte av tilsynene. At tilsynene også har trivdes og tatt godt vare på hyttene, vises ved at på den snart 50 år gamle hytta har det vært svært liten rullering på det vervet som tilsynene har påtatt seg. Fra at det i den første instruksjonen for tilsyn hette at hvert tilsyn skulle påta seg oppgaven for to år, hadde forrige tilsyn på gammelhytta vervet i 12 år, og nå har Bernt og Selma Løvlid hatt oppgaven i snart 25 år. Nyhytta er 17 år og har hatt to tilsyn. Tilsynene har skapt et miljø rundt seg som gjør at de på gammelhytta og nyhytta har et svært godt samarbeid og har blitt et hyggelig fellesskap. Det er svært populært å være med på dugnad. Da vanker det god mat, og selv om Selma har trukket seg litt tilbake, har det



Tradisjonen med bløtkake på dugnadene føres videre. Foto: Svanhild Dalberg

blitt en tradisjon med hennes berømte bløtkake.

Når tilsynet har kommet på sinrunde, har det ikke alltid sett like ryddig ut. Noen gjester skjønner ikke at de må rydde og vaske etter seg, men systemet på DNT-hyttene er basert på at du er gjest som låner hytte med utstyr. Det er ingen som tar imot deg når du

kommer, og det er ingen som sjekker at du forlater hytta i orden til nestemann kommer, hele systemet er basert på tillit. Tilsynet har oppgaven med å reparere småting, påse at det ikke mangler vesentlige ting som ved og gass og ellers at utstyret er intakt. Noen ganger må de ta jobben med å gjøre reint etter de som ikke har ryddet og vasket, men også frakte ned søppel som gjester har lagt igjen. To, tre ganger har det vært innbrudd ved at ruter har blitt knust, men det har stabilisert seg og besøkende har respekt for at hytta er låst. Bernt har i mange år organisert vedhugging i området rundt hyttene, og de har vært selvforsynt med ved. Uthuset er forlenget slik at det har fått plass til tørkebu for veden. Det er laget en flott bål plass med benker på tunet slik at man kan samles rundt og kose seg.

Muligheter ved besøk

Utforskning av området rundt Gaskashyttene er spennende. Man kan ta korte turer og lengre turer. Tradisjonelt var altevatnområdet en utilgjengelig villmark der de tøffeste kunne overvintre og livberge seg av fiske og fangst. Etter at det ble kraftutbygging på Innset og bilveg helt fram til Altevatnet, har området endret karakter. Det har blitt en massiv hyttebygging rundt den vestre enden av vatnet med bilveg langt innover i hytteområdet. Det er fri ferdsel med båt, og om vinteren er det etablert såkalte isfiskeløyper for snøskutere. Gaskashyttene ligger et godt stykke unna denne trafikken, så vi er ikke påvirket av bråk i nevneverdig grad.

Fiske i Fiskelauselva kan gi fangst til tross for navnet. Isfiske på Altevatnet kan også gi bra fangst. Om høsten kan man finne både blåbær, tyttbær og molter. Og er du heldig, kan du også få et møte med selveste bamse brakar i området. Selma var en gang inne på hytta for å lage middag til dugnadsfolket, og plutselig ser hun noe som rører seg oppe i

fjellsida, henter kikkerten og ser at det er bamsen som går og beiter fredelig. Potetene ble til mos, men Selma fikk seg en ubetalelig opplevelse. I oktober for få år siden hadde vi fellestur til Gaskas. Plutselig ser vi at det har gått noen på kloppene rett før oss. Det var kommet et lite lag med sporsnø så det var tydelige avtrykk av føtter. Sporene kunne vi følge et par kilometer før de dreide av fra stien. Vi må si det kriblet litt i magen da vi så hvem som hadde satt spor etter seg.

Besøkstallet på Gaskashyttene har vært ganske stabilt opp gjennom årene med et ca. besøkstall på 750 per år, og det er stadig stigende. Noe avvik har det vært enkelte år, da tilgjengeligheten har vært vanskelig på grunn av at bruer har blitt tatt av vårflommen. Særlig har bruene over Koievasselva og Gaskaselva vært utsatt. Det er svært mange utlendinger som finner vegen til vår vakre fjellverden i Troms og Gaskas blir et knutepunkt for de som vil gå hele strekket fra Kilpis til Abisko, eller avslutte turen ved Altevatn.

Gamle Gaskas

Gamle Gaskas ble bygd og åpnet i 1969. 17.01.1969 ga DNT klarsignal til Troms Turlag om bygging av Gaskashytta. Finansiering var gave fra Bryggeriforeningen ifbm 100-årsjubileet til DNT i 1968.

Det ble inngått avtale med Hans J. Stenvold, Dividalen som byggmester. Han hadde tidligere satt opp flere hytter for Troms Turlag etter nesten samme tegninger og hadde gjort en svært solid jobb. Materialene ble fraktet inn av hester fra Kløvkompaniet på Skjold som det går fram av brevet.

Som det eneste hyttetunet på ruten mellom Kilpisjärvi og Torneträsk, hadde Gaskas ingen sikringsbu slik som de andre hyttetunene etter hvert hadde fått. Den eneste muligheten for å klare seg hvis uhellet skul-



DEN NORSKE TURISTFORENING

STORTINGSBÅTEN 24 II OSLO - TELEFON 21418 - SENTRALBOKS
TELEGRAMADRESSE: TURISTFORENING - KANVÅGSH. 0119 01 0100 - POSTBOKS: 2121

1906 - 1968
75 ÅRSJUBILÆUM

Troms Turlag,
Postboks 234,
2001 Tromsø.

Den Norske Turistforening
består av 4 egne turistforening
som har de nord og nord-
vestlige områder i Norge, og 4
som er bygget av disse turistforening-
ene sammen - og utgjør den
primære politiske krets
og 4 stykklarer og andre
bestyrere.

OSLO, 17. JANUAR 1969.

den 17. april 1969.

VAR NR. 247/VT

Hytte ved Gaskasvegge.

Få byggekomitéen idag var det enighet om å foreslå å bygge hytte som vedlagte tegning viser, såfremt Troms Turlag er enig i forslaget. Det var ønske om å forlenge hytten med 50 cm som da vil komme oppholderrommet tilgode. Dette skulle være mulig innenfor rammen av kr. 50.000,- som vi har til disposisjon. Vi vil også gjøre oppmerksom på at vinduene på langveggen blir senket ca. 10 cm og at gavlvinduene blir litt mindre.

Før at vi smarest mulig skal komme igang med tegnearbeidet og det forberedende arbeid, ber vi om å få Deres uttalelse om forslaget. Vi ønsker også at Dere vurderer om planløsningen bør spellvendes av hensyn til tomten.

På grunnlag av vedsendte tegning kan vi vel ikke få noe pristilbud, men vi ser gjerne at Dere kontakter de bygnestere som har hatt tidligere arbeider og eventuelt får en foreløpig pris. I likhet med de andre hytter må det også ved Gaskasvegge være et uthus og vi vil stort sett benytte samme tegninger som før.

Med hilsen

Emilia Fimreite
Bygningssjef

Herr Hans J Stenvold,

Bagstadgård,

Prevedrå.

Ad. hytten i Gaskasvegge.

I det jeg viser til behagelig telefon samtale for noen dager siden avsendes byggebeskrivelse med div. anmerkninger som bør sees i sammenheng med masseberginger fra firma I. Austad, her., da det er foretatt noen forandringer.

Som nevnt over telefonen er du ansatt som bygnestere i henhold til ditt anbud på kr. in. 500,- for oppføring av hytten sommeren 1969 såst oppleggning av materialene på byggeplassen under transporten.

Det er som vanlig Kjøvkompaniet som besørger transporten og den starter opp omkring 23/4. Inne ved Altevaan. Forløbig dette og vi ønsker lykke til med jobben.

Med hilsen

Troms Turlag

før byggekomiteen

Helge Karlsen

le være ute, for eks. brann i vintermånedene, var at det var montert en ovn i uthuset. Det er langt til nærmeste hytte, og det var ingen mobiltelefoner den gangen. I 1988 ble det plutselig aktuelt med sikringsbu. Gardinen som hang i vinduet over kjøkkenbenken tok fyr, og det ble omfattende brannskader på vegger, vindu, tak, skap og benk i kjøkkendelen. I tillegg ble alt av tekstiler i oppholdsrommet nedsoet. Brannskadene ble karakterisert som mye brent til tydelig svidd.

Nye Gaskas

Etter mange år fram og tilbake ble det bestemt at det skulle bygges ei hytte nr. to, ei sikringsbu. Så i 2002 ble byggingen iverksatt, etter at materialer ble fraktet inn med to helikoptre fra 339-skvadronen. Leverandør av byggesettet ble Overhallahus og bestod av lemmer på 1,20 m som ble satt

sammen på anvist tomt. I tillegg ble en god del materialer fraktet inn til Fiskelauselva med båt, og det var ikke få turer opp og ned fra vatnet som ble gått av flere frivillige fra turlaget. Som ansvarlige snekkere til å reise råbygget, var det gjort avtale med to tyske Wandergeselle, tyske bygningssvenner som reiser rundt i Europa og beviser sine kunnskaper i det å bygge hus før de får sitt svennebrev. De gjorde en utmerket jobb, 15.juni ble de fraktet innover og 12.juli dro de ut igjen. Mye innvendig arbeid gjensto, og her gjorde Bernt Løvlid og i tillegg Ingolf Hansen og Randi Aarøen som ble tilsyn på hytta, en god jobb.

Forbindelser til Gaskashyttene

Gaskashyttene ligger ved Nordkalottruta, Grensesømmen, E 1



Utsikt over Altevatnet med Rohkunborre i bakgrunnen. Foto Lisbeth Johannessen

Altevatn – Gaskas, 12,9 km sommermerket. På merket sti fra Altevasshytta ovenfor hyttebebyggelsen. Stien kommer sammen med sti fra innerste parkering ved Vasskarelva og følger stort sett en kloppet trase som same- ne bruker fram til Koievasselva. Videre følges T-merket sti innunder Lifjellet. For å unngå de våteste partiene, er stien lagt ganske høyt i terrenget. Denne traseen har allikevel vært ganske våt og gjørmet. I tillegg er det en god del stein. Stien har vært kloppet for noen år siden, men har «grodd» igjen. I fjor høst og nå denne høsten har det vært lagt ned et stort arbeid i å gjøre stien mest mulig farbar ved å legge nye klopper, og mange steiner er «snudd» for å bli gode og trække på. Fra bakkene opp fra Luodnoelva er det grei sti fram til hyttene. Om vinteren brøytes det nå opp til demningen. Ta til venstre opp til parkeringsplassen i Leirtaket, og gå via Altevasshytta. Når isen er sikker kan en gå over Altevatnet, gjerne på sørsida av vatnet før man krysser over mot Gaskasvage i nordøst og hyttene. Vær oppmerksom på at vatnet er regulert, og noen steder er vanskelig å komme ut på vatnet. Disse områdene har blitt merket i de senere årene. Husk å betale for parkering nede på Innset.

Gaskas – Vuoma, 17,1 km sommermerket. Gå ned til brua over Gaskaselva og fortsett innover Gaskasvage på god sti. Etter ca. 4 km dreier dalen med stien 90 grader mot øst og man starter oppstigningen mot vannskillet og Vuomadalen. Stien opp er lagt i god avstand til Gaskaselva, da denne går i et juv og kan være farlig i dårlig sikt, spesielt om vinteren på ski. Vannskillet går på over 900 moh mellom Doaresoaiivi og Gaibagaisi. Etter noen km passeres grensa til Øvre Dividal nasjonalpark som sammenfaller med kommunegrensa mellom Bardu og Målselv. Deretter fortsetter stien slakt nedover til Vuomahyttene.

Gaskas – Kirkesdalen, 26,3 km sommermerket. Dette er en relativt lang tur, en forholdsvis lite brukt rute men med store opplevelser. Fra hyttene går stien ganske langt opp i fjellsida mot Gaskasvarri. Da unngår man mye skog- og myrpartier. Ferden går opp den vakre Luodnovaggi, passerer vannskillet og går gjennom Altevasskaret med den særegne Kirkestinden på østsida. Videre ned skardet og Cunojokka passeres på bru før Jenvollsetra. Sti derfra bratt ned og langs elva på østsida, stien går over i traktorveg fram til bilveg i Kirkesdalen.

Gaskas – Lappjord via Altevatn, 24,7 km sommermerket. Det er ingen snarveg på strekningen på barmarksføre. Man går fram til demningen i vestenden av Altevatnet og fortsetter opp Salvasskardet, se beskrivelse Altevasshytta – Lappjordhyttene i Fjellvåken 2 – 2017.

Gaskas – Lappjord (ikke merket vinterrute), 32 km. Fra Gaskashyttene tar man rett sørover

og krysser Altevatnet. Pass på når du krysser vatnet så du ikke kommer nært Straumen, der er det ofte råk i isen. Følg innover mot sørøst og ta opp mot Krokaldalen som du følger. Som navnet tilsier er dalen krokett, men vel oppe flater den ut og du møter Salvasskardet som går vestover, og etter noen km dreier du sørvest og kommer inn i Lairevagge og sameleiren. Her møtes traseen fra Gaskashyttene og Altevasshytta.



Hyllingsdikt til Gaskas 30 år.
Foto: Toril Skoglund

Viktige opplysninger

for deltakere på Troms Turlags turer

Beskrivelse av turene finner du på www.turistforeningen.no/troms. Påmelding til turene skjer ved at du melder deg på til turlleder eller til E-postadressen som er oppgitt. Det er også online påmelding på en del turer. I noen tilfeller er det satt frist for påmeldingen.





- ◊ Som deltaker plikter du å lese turbeskrivelsen grundig og vurdere om du er fysisk/psykisk i stand til å delta på turen, og hvorvidt du har utstyr som turen krever. Er du i tvil, drøfter du det med turlederen når du melder deg på.
- ◊ Turlleder plikter før avgang å vurdere om deltakerne er i stand til å gjennomføre turen på ønsket måte. Dersom deltakeren ikke tilfredsstillter de fysiske/psykiske krav som stilles eller møter med mangelfullt utstyr for å gjennomføre turen, kan han/hun nektes å delta eller utelukkes fra resten av turen. Deltakere som må bryte av turen, må bekoste hjemreisen selv.
- ◊ Deltakerne forplikter seg til å følge turleders anvisninger. Turer «på egen hånd», deltakere

som går i forveien/velger å følge andre ruter skal ikke forekomme, med mindre det er avtalt med turlleder.

- ◊ Deltakerne har plikt til å ta vare på seg selv.
- ◊ Troms Turlag understreker at deltakelse ved lagets arrangementer skjer på deltakernes eget ansvar. Troms Turlag har ikke juridisk ansvar for økonomiske følger av mulige uhell/skader som måtte inntreffe under gjennomføring av arrangementene. Deltakerne oppfordres til å tegne egen reise- og ulykkesforsikring.
- ◊ Turlederne har gode kunnskaper i bruk av kart og kompass og vil i tillegg på de fleste turene benytte seg av GPS hvis det er nødvendig. Deltakerne oppfordres til selv å bruke kart og kompass aktivt.
- ◊ Mobiltelefondekningen i våre turområder er delvis svært dårlig, så deltakerne kan ikke regne med å oppnå mobilkontakt underveis på turene.











Hvor krevende er turen?

Vi definerer nå vanskegraden av turene etter den nye nasjonale merkenormen, se merkehandboka.no

Gradering	Passer for	Høydemeter	Stigningsgrad/eksponering
	Nybegynnere. Krever ingen spesielle ferdigheter. I hovedsak kortere turer	<300 m	Moderate stigninger. Ingen vanskelige partier
	Nybegynnere Middels godt trente turgåere Grunnleggende ferdigheter	<400 m	De fleste stigninger er moderate men kan inneholde enkelte bratte partier Enkelte partier kan virke luftige for noen
	Erfarne turgåere. God utholdenhet. Krever godt turutstyr og gode fjellsko.	<1000 m	Flere typer stigninger og utfordringer. Flere luftige og utsatte partier. Kan ha tekniske utfordringer og passasjer med noe klyving med støtte av hender.
	Erfarne fjellfolk. God utholdenhet. Krever godt turutstyr og gode fjellsko. Kunnskap om kart og kompass.	Ingen maks	Lengre topturer med bratte stigninger og ujevnt underlag. Kan ha partier som er svært luftige og partier/passasjer med utsatt klyving, smale egger, sva, ur etc.

Turprogram vinter/vår 2018







Utfyllende turbeskrivelse vil du finne på Troms Turlags hjemmeside www.troms.dnt.no eller ved å kontakte turleder. Du kan også finne info om en del turer på de ulike gruppenes Facebooksider. Merk også at en del turer har online påmelding, se beskrivelsen på nettet.






Dato	Ukedag	Arrangør	Turmål	Vanskegrad	Kartblad	Turleder/info/påmelding
Des. 2017		BT Balsfjord	Julebord for betalte medlemmer.			Bente Anita Olsen, 916 40020. Kjell-Ove Sumstad, 913 17581 Info. på FB kommer
Des.		DNT ung	Pulktrening			Therese Kongsli Jacobsen, Karl-Henrik Eidesen. Online påmeld.
01.-03.12	H	BT Tromsø	Tromvik med mye bading i basseng, mørketur med bål og grilling, og mye mer!			Tine Mikkelsen, June Malnes Se BT Tromsø på FB og nettsiden til Troms Turlag for mer info og påmelding
02.12	L	Balsfjord	Adventtur Jagerberghaugen			Eivind A. Hemmingsen, 959 67540. Oppm. kl.14.00 v/Tennes bygdehus
02.12	L	FSG	Julebord på hytte			FSG-styret
02.-03.12	H	DNT ung	Julebordtur til Trollvassbu			Karl-Henrik Eidesen Arild Nielsen mfl.
03.12	S	BT Tromsø	Klatring på Solneset skole			Jan Trondsen. Online påmelding
06.12	O	BT Tromsø	Julegrøt i turbohukken. Kanskje kommer nissen?			Knut I. Elverum. Online påmelding
30.12	L	BT Senja/ Senja	Felles romjultur til lavvoen Abborvannet, Finnfjorden			Espen Holen, 415 24799 Gunnlaug Hanssen, 924 63364
Dato kommer		DNT ung	Intro til vinterteltig			Therese Kongsli Jacobsen og Karl-Henrik Eidesen
Dato kommer		DNT ung	Grunnkurs skred			FSG/Gjermund Hilmarsen
03.01. 2018	O	TT	Lille Blåmann Trugetur		Turkart Kvaløya	Monica Mikalsen, 938 18300
21.01	L	BT Tromsø	Solfest i Eidhukken			Tine Mikkelsen. Online påmelding
21.01	S	BT Senja	Skøytedisco og bål Furøya			Daniel H-Schmid, 901 09008. Øyvind Kringstad, 996 46803. Oppm. kl.16.00
24.01	O	FSG	Skitrening Kroken			Geir Bye, 992 45602
27.01	L	Nord-Troms	Jubileumstur Fullmånetur ved Lindovarre i Reisadalen			Tor Hansen, 489 59275 Heidi Arnesen

Dato	Ukedag	Arrangør	Turmål	Vanskegrad	Kartblad	Turleder/info/påmelding
28.01	S	DNT ung	Topptur Rødtinden	Stigende vanske-grad		Gjermund Hilmarsen
31.01	0	TT	Grønnlibruna i måneskinn		Turkart Kvaløya	Jan Børre Henriksen, 901 35492
31.01	0	FSG	Skitrening i Kroken			Geir Bye, 992 45602
Dato kommer		DNT ung	Aketur			Rasmus Nordal
Feb/ mars		BT Tromsø	Søk og let. Enkel øving i å lete med skredsøker i snøen			Fredrik Aunegård Se BT Tromsø på FB og nettsiden til Troms Turtag for mer info og påmelding
02.-04.02	H	FSG	Grunnkurs skred			FSG
04.02	S	BT Senja	Kom deg ut-dagen Skileik v/ Trollvatnet, Silsand			Jorunn og Tor-Erling Nygaard, 402 00590
07.02	0	FSG	Skitrening i Kroken			Geir Bye, 992 45602
07.02	0	TT	Finnvikgammen			Monica Mikalsen, 938 18300
09.02-11.02	H	BT Tromsø	Astronomitur til Skibotn			Tine Mikkelsen, June Malnes. Online påmelding
10.02	L	FSG	Rekutteringstur topturski			FSG
16.-18.02	H	FSG	Grunnkurs skred			FSG
17.02	L	FSG	Kvaløya Topptur			Richard Fjellaksel, 913 75046
17.02	L	Nord-Troms	Jubileumstur med suppe? Puntadalen til Saraelv			Kristin Høidalen, nord-troms@turistforeningen.no
18.02	S	DNT ung	Topptur Tverrfjellet	Stigende vanske-grad		Gjermund Hilmarsen
18.02	S	TT	Laukviktinden Kvaløya		Turkart Kvaløya	Jan Børre Henriksen, 901 35492
18.02	S	BT Balsfjord	Aktivitetsdag for hele familien med ski og aking.			Bente Anita Olsen, 916 40020 Kjell-Ove Sumstad, 913 17581 Info på FB kommer
23.-25.02	H	FSG	Skredworkshop			Thorleif Svendsen. Se nettsidene
25.02	S	Balsfjord	Soltur Fugltind			Bent Svinnung, 952 67540 Oppm.kl.10.00 v/skibua, Josefvatn
26.02-04.03			Skolenes vinterferie uke 9			
Dato kommer		DNT ung	Snøhuletur			Jan Thomas Schwencke, Brage Wara, Marie Aas Westvik

Turprogram

vinter/vår 2018

Dato	Ukedag	Arrangør	Turmål	Vanskegrad	Kartblad	Turleder/info/påmelding
Dato kommer		DNT ung	Skikjøring i Kroken			Rasmus Nordal
Uke 9/10		DNT ung	Skred workshop			Gjermund Hilmarsen
Mars		BT Balsfjord/ Josefvatn IL	Skitur til Furua ved Josefvatn			Tine Stormo, 957 75608 Nærmere info kommer
Mars		DNT ung	Topptur			Toppturer med stigende vanskegrad
02.03	F	FSG	Tromsdalstinden fullmånatur			Geir Bye, 992 45602 Markus Degerman
02.-04.03	H	Senja	Måneskinnstur til Rostadhyttene		Indre Troms	Alf Brustad, 909 12930
03.-04.03	H	TT	Kilpisjärvi-Golda- Malla			Christine Smith-Simonsen, 990 46631
05.-07.03	O-F	Senja 60+	skitur til Altevatn- Gaskas		Indre Troms	Karin-Ann Eriksen, 926 83782 Ina Aanesland, 971 80447
07.03	O	TT	Tverrfjellet enkel topptur m/hodelykt		Turkart Kvaløya	Bjørn Tore Sørensen, 415 08046
09.-11.03	H	Nord Troms	Jubileumstur Nedrefosshytta i Reisadalen			Tor Hansen, 489 59275 Odd Rudberg
10.03	L	FSG	Vinterrangling			Ole Jacob S. Nilsen, 934 67830 Stein Tronstad
11.03	S	Balsfjord	ØILs lagshytta v/ Storvannet			Anita Hillstad, 976 14767 Oppm. kl.10.30 Diviåsen
14.03	O	TT	Rødtinden fra Kaldfjord topptur m/hodelykt		Turkart Kvaløya	Bjørn Tore Sørensen, 415 08046
16.-18.03	H	BT Senja	Kilpisjärvi-Golda- Gappo-Signaldalen			Stine Henriksen, Trine-Lise Fredriksen, 906 51727
16.-18.03	H	Senja	Altevasshytta - Lappjordhytta		Indre Troms	Svein Heitmann, 951 90400 Kåre Norum, 959 94744
16.-18.03	H	TT	Lappaugen- Riksgränsen skitur m/telt			Geir Bye, 992 45602 Jan-Odd Norø
17.03	L	BT Tromsø	Vinterfest på Charlottenlund			Fredrik Aunegård. Se BT Tromsø på FB og nettsiden til Troms Turlag for mer info og påmelding
17.03	L	Nord-Troms	Nordmannvikdalen			Arve Keilen, 481 77214
25.03- 02.04			Påsken 2018			
April		DNT ung	Topptur			Toppturer med stigende vanskegrad
April		BT Balsfjord	Isfisketur til Juksavatn			Dag-Arne Stormo 907 45501 Kjell-Ove Sumstad, 913 17581

Dato	Ukedag	Arrangør	Turmål	Vanskegrad	Kartblad	Turleder/info/påmelding
04.04	O		Nonsbu skitur		Turkart Tromsø fastland	Monica Mikalsen, 938 18300
06.-08.04	H	FSG	Toppturer indre Troms			Harald F. Aas, 952 80638 Anders Eide
06.-08.04	H	TT	Dividalen-Vuoma-Frihetsli		10144 Dividalen	Jan Børre Henriksen, 901 35492
07.-08.04	H	BT Tromsø	Snøhuletur til Trollvassbu			Ane Fors. Se BT Tromsø på FB og nettsiden til Troms Turlag for mer info og påmelding
08.04	S	BT Tromsø	Topptur til Rødtind			Marie Smeland. Online påmelding
08.04	S	Senja	Skøvannet - Grønnlia			Siw Solbakken Løvaas, 930 90047
08.04	S	BT Senja	Skøvatnet isfisketur			Espen Holen, 913 29987 Øyvind Kringstad, 996 46803
08.04	S	Nord-Troms	Rongadalen - Røyelen			Herborg Ringstad, 995 05803 Ruth Salamonsen
Uke 15		Senja	Finnmarksvidda			Alf Brustad, 909 12930 Påmeld.start 1.04
14.-15.04	H	FSG	Malangen telt og topptur			Geir Bye, 992 45602 Jan-Odd Norø
14.-15.04	H	TT	Ringvassbu skitur			Monica Mikalsen, 938 18300
15.04	H	Balsfjord	Skitur Fiskefjellet			Svein O. Pedersen, 991 60267 Oppm. kl.10.30 Pålfinnmoen
21.-22.04	H	Nord-Troms	Jubileumstur Gourmettur Dalstuan, Kvænangsbotn			Karin Spirdal, 900 65016 Geir Lyngsmark
21.-22.04	H	FSG	Daltinden			Jan Børre Henriksen, 901 35492 Leif Lillevold
22.04	S	Senja	Kirkestien fra Sollidalen til Finnsnes		Finnsnes	Bente Johnsen, 922 97001
28.-29.04	H	FSG	Uløya og Kåfjord			Ole Jacob S. Nilsen, 934 67830 Markus Degerman
Mai		DNT ung	Topptur			Toppturer med stigende vanskegrad
28.04-01.05	H	TT	1.mai-tur Gappo-Dært-Rosta			Just Myhre, 991 50248
02.05	O	TT	Gammen i Kvaløyvågen Bål og kanelboller		Turkart Kvaløya	Monica Mikalsen, 938 18300 Fra Skulsfjord
05-06.05	H	FSG	Storgalten m/ Gamvikblåisen			Øystein Thorvaldsen Se nettsidene

Turprogram

vinter/vår 2018

Dato	Ukedag	Arrangør	Turmål	Vanskegrad	Kartblad	Turleder/info/påmelding
10.-13.05	H	FSG	Senja Bratte dager			FSG Utvidet helg
19.05	L	FSG	Ramborena			Tomas Chareyron Se nettsidene
23.05	O	TT	Rundfjellet Sløsjtur på ski			Bjørn Tore Sørensen, 415 08046
26.05	L	Nord-Troms	Jubileumstur Kågen rundt			Trond Østvang, 920 50756 Karin Spirdal
29.05	Ti	BT Balsfjord	Fjæradag ved Balsfjord Fjordmuseum, kl.16.30			Bente Anita Olsen, 916 40020 Tine Stormo 957 75608
Mai/juni		DNT ung	Overnatting på Fjellheisen og paragliding ned			Torbjørn Birkenes
Juni		DNT ung	Pangstart på padlesesongen			Mia Kanstad Kulseng Torbjørn Birkenes
Juni		DNT ung	Telttur til Sandøya			Filip Belles og Arild Nielsen
02.06	L	FSG	Andersdalstinden			Tim Dassler Se nettsidene
13.06	O	TT	Grønnlibruna fottur			Bjørn Tore Sørensen, 415 08046
22.06	F	Balsfjord	Midnattsoltur Fugltind			Leif P. Lieng, 916 07945. Oppm. kl.20.00.Bommen Sandøyrehalsen
23.06	L	BT Balsfjord	Sankthansfeiring med Turbo ved Juksavatn, fra kl.16.30			Siv Laila Nilsen Yngve Oppgård, 406 03067
30.06.-01.07	H	Nord-Troms	Jubileumstur Rosta-Dividalshytta			Tor Hansen, 489 59275 Herborg Ringstad

BT Målselv og BT Nordreisa har ikke sine turprogram klare enda, men følg med på facebook-siden deres eller <https://troms.dnt.no/barnas-turlag-malselv> eller <https://nord-troms.dnt.no/bt/>

Veterangruppa.

2. tirsdag i hver mnd i perioden sept. – juni møtes Veterangruppa på turlagskontoret, 2. etg Kirkegata 2, Tromsø. Vi drikker kaffe og koser oss. Vi har også interessante foredrag med ulike temaer. De andre tirsdagene møtes vi kl. 12.00 og går tur sammen, for det meste på Tromsøya, men også på Kvaløya og på fastlandet.

For oversikt over våre aktiviteter se: <https://troms.dnt.no/veterangruppa/>

Vanskelighetsgrad:

Gradering	Passer for	Høydemeter	Stigningsgrad/eksponering
	Må like å gå tur Krever godt turutstyr og gode fjellsko	Ikke mange	Flere typer stigninger, sti og asfalt. Du må være i alminnelig god form og kunne ta vare på deg selv

Sommerturlederkurs og turledersamling i Troms Turlag



På dypt vann ... skal aldri en turleder være. Han skal være forberedt og forebygge uønskede situasjoner – og vite når man skal snu.

Trygg turledelse i Troms Turlag

Høsten 2017 ble det utdannet 20 nye sommerturledere i Troms Turlag. Med Margrethe Aanesen og Harald Faste Aas som drevne kursholdere ble smelteelver krysset, det ble orientert i mørke, overnattet under åpen himmel og våknet i tåka. Alt erfaringer som kommer godt med når nye turledere skal invitere til turer. For en dags-

tur kan raskt få en uplanlagt overnatting, en langtur kan bli kortere med en brukket fot, og smeltevannet kan ha vaska brua bort. Hva gjør man da? Og når bør man snu?

Selv om alle turdeltakere selv har ansvar for at de ikke deltar på turer som overgår egen erfaring, form eller utstyr, så må en turleder kunne hindre at uønskede situasjoner oppstår, og samtidig være forberedt

dersom disse situasjonene likevel oppstår.

Turlederkursene skal sikre gode og trygge turopplevelser for alle, og det er det flere som synes er viktig.

Troms Fylkeskommune ga derfor 20.000 kroner i støtte til et eget sommerturlederkurs i regi av DNT ung Troms. Dette gjør at enda flere får sjanse til å bli både turledere og turdeltakere – at utgifter til å utdanne turledere ikke må dekkes av deltakeravgiften på DNT ung sine turer. Vi brukte 11.200 kroner mer enn dette. Og bruker også av andre midler på å gi alle nye turledere turlederjakker ettersom de stiller opp på turer. Viktig å ta godt imot dem, og også ei viktig investering. DNT ung Troms har nå 24 medlemmer i arbeidsgruppa si på Facebook. Et par er ivrige frivillige som mangler kurs, et par-tre er «for gamle» men stiller fortsatt opp.



- ◊ Troms Turlag vil få flere ut på tur, og slik slå et slag for folkehelsen.
- ◊ Merkede stier og hyggelige hytter er en stor del av dette - frivillige turledere som inviterer til trygge turer en annen viktig del.
- ◊ Mens grunnleggende turledere er kvalifiserte til å arrangere turer i nærområdet, kan sommerturledere lede grupper på overnattingsturer i barmarksesongen.
- ◊ Siste trinn i kursstigen er vinterturlederkurs, som blir arrangert neste gang vinteren 2019.
- ◊ Vil DU bli turleder? Send en e-post til mia.kulseng@dnt.no, så vil du få tips om neste turlederkurs.



Det andre turlederkurset var initiert av Fjellsportgruppa, med deltakere fra både Troms Turlag og Balsfjord og omegn Turlag.

Så nå ønsker vi velkommen på enda flere turer!

Turledersamling for Barnas Turlag på Malangen Brygger 14. til 15. oktober
Troms Fylkeskommune ga 60.000 kroner i





støtte til prosjektet «Bli med Barnas Turlag», og en av postene i dette prosjektet er kursing for turledere. Selv om det er barn som utgjør medlemmene i Barnas Turlag, er det de frivillige turlederforeldrene som ER Barnas Turlag - det er de som skaper aktiviteten. Derfor er det viktig å sørge for nødvendige kunnskaper og sikkerhetsrutiner for de frivillige. I oktober ble det arrangert turledersamling for både etablerte og ferske turledere i alle Barnas Turlagene i Troms Turlag. Alle 17 som deltok, fikk aktivitetslederbevis, og kom hjem med mange gode ideer til aktiviteter med Barnas Turlag. Blant annet at turledersamlingen skal være årviss – så inspirerende var den!

DNT ung stopper ikke oppturen etter tildeling av Forgubbingsbekjempelsesprisen!

Nå er det rekordmange ungdommer som tar initiativ og ansvar! Selvsagt er det fortsatt noen koder å knekke, som hvorfor ingen ble med på intro til terrengsykling med sponset sykkelleie fredag i høstferien. Men det er luksusproblem, for DNT ung hadde tre syklende turledere OG penger til å betale sykkelleia med, da kan man likevel ikke klage!

Hvert år utdannes flere turledere på kurs, og DNT ung Troms «arver» også studenter fra andre DNT ung-lag, for eksempel Horten og Lillehammer. Alle stiller med iver og gode ideer. Et av de absolutte høydepunktene i året som kommer inviterer DNT ung til i mai: Da blir det overnatting ved Fjellheisen og tandemflyging med paraglider ned! Noe annet som unge friluftsfolk bør få med seg er Grønn BaseCamp i sommerferien. BaseCampen er støttet med 30.000 kroner fra ExtraStiftelsen og blir et samarbeid mellom alle DNT ung-lagene i Nord-Norge.



Tekst og foto: Mia Kanstad Kulseng

Ut på tur, aldri sur!



Yosief og Mostafa

I vår har tre klasser fra Voksenopp-læringa i Tromsø fulgt et kurs som tar sikte på å motivere og dyktiggjøre flyktninger til friluftsliv i fellesskap med andre, og ikke minst gi dem det minimum av kunnskap som er nødvendig for at de skal kunne ferdes trygt i nord-norsk natur.

Jeg fikk ideen til å lage et slikt kurs etter å ha holdt et informasjonsmøte for fremmedspråklige flyktninger og arbeidssøkere hos Tromsprodukt, Flerspråklige i arbeid (FIA). FIA deltar i kommunens toårige introduksjonsprogram for flyktninger. Dette er et program for nyankomne flyktninger som trenger grunnleggende kvalifisering. Målet er at de skal lære norsk og raskt komme i arbeid eller ta utdanning.

Etter en og en halv time til å fortelle om Troms Turlag og DNT, om hytter, turer, aktiviteter og fjellvett, utstyr og bekledning var konklusjonen min klar: Totalt mislykket opplegg! Med 13-16 tilhørere fra ulike land, med manglende begrepsapparat, språk og kulturforståelse, og med alt for liten tid til

spørsmål og forklaring – dette kunne bare bli en fiasko. Jeg ønsket derfor å lage et nytt og bedre opplegg. Ferskingkurs for flyktninger, så å si. Et kurs på Voksenopp-læringa, som en del av undervisningen i samfunnslære. Et kurs der det var tid til å fordøye stoffet, tid til å få demonstrert utstyr og bekledning og mulighet for flyktingene til selv å gå på tur med erfarne turfolk og praktisere det som hadde blitt undervist. Hva kurset skulle hete? Det ga seg selv: «Ut på tur, aldri sur!»

Turlaget tente på ideen. Voksenopp-læringa var udelte positiv, og tre klasser meldte straks sin interesse. Jeg stilte krav om at deltakerne skulle ha basal kunnskap om norsk kultur og et visst norskspråklig nivå, samt at undervisningen skulle forgå ukentlig i skoletida. Sammen med Turlaget søkte jeg om støtte fra ulike fond og organisasjoner. Uten å vite om noen av søknadene ville gå inn, startet jeg opp i midten av mars. Jeg tok utgangspunkt i Ferskingkurset fra DNT. Jeg benyttet mye av materialet derfra, men la større vekt på bakgrunn for og forståelse for den norske turkulturen. Klassene



Mehari og Selam

fikk en times forelesning hver ukentlig, og vi repeterte deler av stoffet underveis. Alle timer hadde et tema fulgt av en powerpoint-presentasjon og et ark med forklaring på turuttrykk samt ukjente ord og begrep. Undervisningsspråket var enkelt. Utstyr og klær ble demonstrert i timene, og deltakerne fikk se og kjenne på tekstiler, sko/støvler, sekker, og annet turutstyr som vi andre er fortrolig med. Til å demonstrere ferdigheter som å tenne bål, montere stormkjøkken, navigere ved hjelp av kart og kompass benyttet jeg videoklipp fra DNT, Kartverket og FriluftiHD i tillegg til en muntlig trinnvis gjennomgang og demonstrasjon av utstyret. Deltakerne fikk utdelt kart og kompass for å trene på å lese og tolke kart og stikke ut kursen til et angitt mål ved bruk av kompass. Kun få hadde holdt i et kart eller et kompass før, ingen var fortrolige med å lese kart, langt mindre å bruke kart og kompass til å finne veien.

Interessen og lydhørheten fra deltakerne var inspirerende. De kom med spørsmål, gode tilbakemeldinger og ga uttrykk for at de fikk lyst til å gå på tur. En skrev dikt

*Jeg gleder meg til sol.
Når sommeren er her i Tromsø,
det er varmt hele døgnet,
så liker jeg det.
Her ligger mange fine fjell og grønne skoger.
Jeg liker å gå tur i skogen.
Det er fint vær hele året,
men jeg liker sommeren best.
Hvis noen er enig med meg, bli med, vi går på
tur i skogen!
(Shukri Ahmed)*

Etter 8 timer teoretisk undervisning skulle kurset avsluttes med en tur der deltakerne kunne praktisere det de hadde lært. Planlegge tur, pakke sekk, ha med egnet mat, klær og annet utstyr og selv lage bål, sette sammen stormkjøkken, lage bivuakk og orientere ved hjelp av kart og kompass. Vi la opp til tre alternative turer med ulik lengde, vanskelighetsgrad og varighet; en bynær, lett tur på grusvei, en litt lengre fjelltur på sti og en overnattingstur til Trollvassbu for de mest avanserte.

Til tross for god planlegging, fikk vi oss noen uventede utfordringer. Vi oppdaget litt



Bivuakk

sent at avviklingen av turene falt sammen med fastemåneden ramadan. Det førte til at den litt lengre turen og overnattingsturen vi hadde planlagt måtte utgå til fordel for kortere turer. Som et plaster på såret prøver vi å få til en overnattingstur nå i høst.

Våren kom dessuten uvanlig sent her nord, og snømengden var så stor selv innover mot Trollvassbu, at den første turen måtte legges til yttersida av Kvaløya, der det var snøfritt i begynnelsen av juni!

Vi erfarte også at den avsluttende turen burde ha kommet tettere opptil den teoretiske undervisningen. Da er kunnskapen ennå fersk og motivasjonen for tur på topp. Dette ble ikke optimalt i vår, da uker med eksamen kom mellom de to. For avgangselever innebærer dessuten avsluttet eksamen at de gjerne tar seg jobb eller reiser på ferie, og flere mistet dermed den avsluttende turen. Deltakere som fullførte kurset og deltok på den avsluttende turen fikk kursbevis og en liten startpakke med turutstyr.

Etter at vårens opplegg nå er fullført, evaluering foretatt og en oppsummering skal gjøres, er konklusjonen klar: Både deltakere og lærere i de tre klassene var godt fornøyde

og skjønt enige om at kurset absolutt bør kjøres igjen.

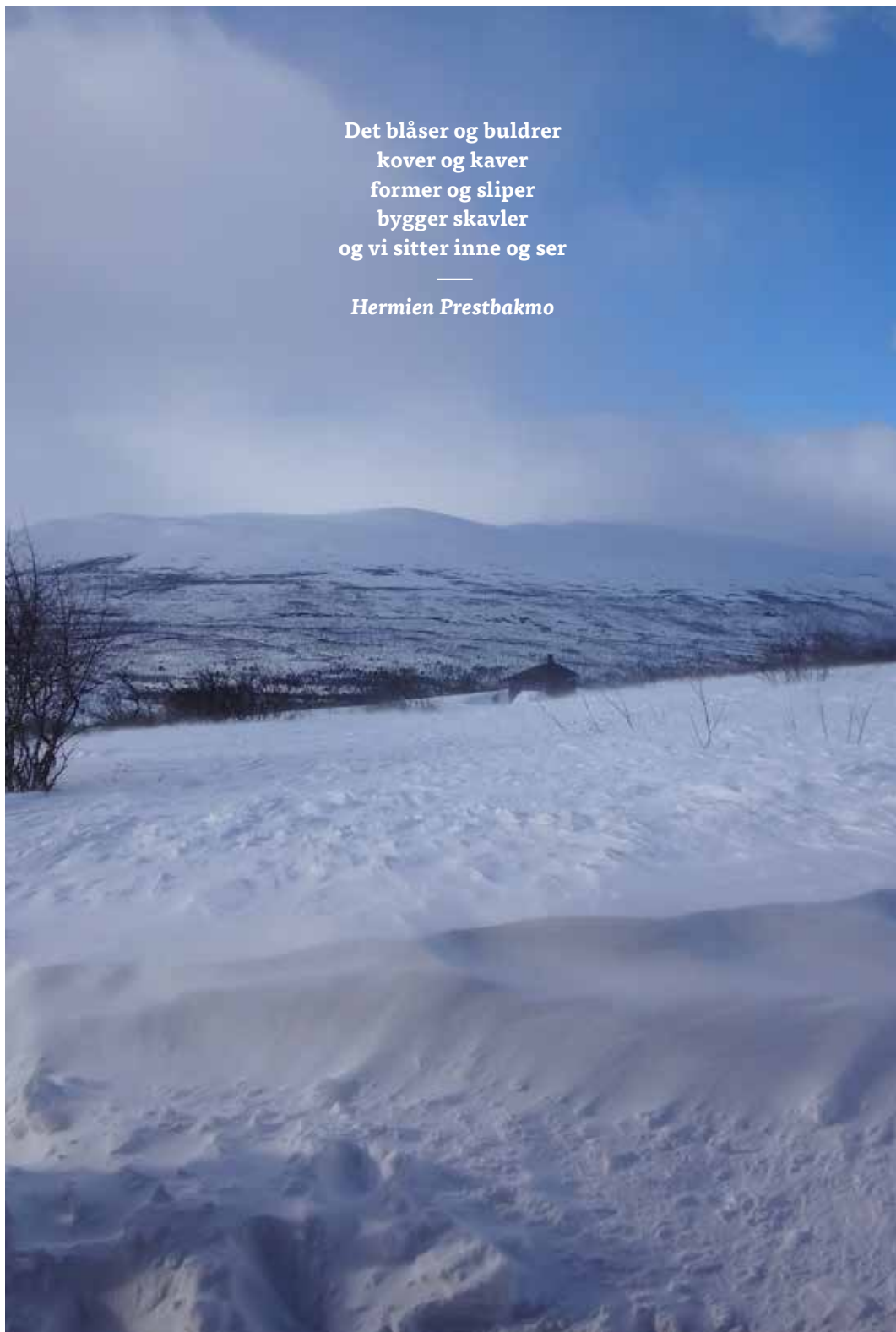
Evalueringen har gitt konkrete tips om hva som kan forbedres: noe mer tid til teori, særlig til kart og kompass, mer lettforståelig videomateriale, unngå turer under ramadan og se om tidlig høst kan være et bedre tidspunkt for hele opplegget. Det er også ønskelig å få med flere erfarne folk fra Turlaget. Det vil gjøre opplegget mindre sårbart og kanskje også gi mulighet for et trinn 2 for interesserte rekrutter. To av våre søknader om økonomisk støtte kom ut med «gevinst», så dekning av utgiftene skal ikke være et problem.

Troms Turlag har nettopp blitt tildelt antiforgubbingsprisen, ikke minst takket være flere ildsjelers entusiastiske innsats rettet mot barn og unge. Selv om målgruppen for «Ut på tur» er noe eldre, i snitt i slutten av tjuårene, kan kanskje også de på sikt bli aktive turlagsmedlemmer som kan bidra til å hindre forgubbing. Jeg håper vi tar godt imot dem!

Tekst og foto: Kjersti Bakken

Det blåser og buldrer
kover og kaver
former og sliper
bygger skavler
og vi sitter inne og ser

Hermien Prestbakmo



Nytt fra Troms Turlag

Møte med nasjonalparkforvalter og styreleder i Øvre Dividalen Nasjonalpark

Daglig leder og styreleder i Troms Turlag har hatt et møte med styreleder og nasjonalparkforvalter i Øvre Dividal Nasjonalpark. Vi hadde en gjennomgang av lovverk og gjeldende rammebetingelser, dagens driftspraksis og hvordan vi best mulig kan jobbe i lag fremover.

Det var et veldig nyttig møte. Vi har tre hyttetun i nasjonalparken som alle er blant turlagets mest besøkte. Transport av driftsmateriell (gass, ved og husgeråd) er utfordrende både fordi det er lange avstander og krevende terreng, begrensninger i antall transporttillatelser og tidsrom. Våre tilsyn utfører sine oppgaver på fritiden, og da er ikke ukedager/tidspunkt likegyldig. Vi har møtt forståelse for dette og skal lage en transportplan som nasjonalparkstyret kan legge til grunn i sin saksbehandling.

Når det gjelder anmeldelse for brenning på Vuoma og Dærtta, så må vi avvente politiets arbeid før vi kjenner utfallet. Denne saken ble også berørt på møtet og for vår del var det viktig å formidle at det er tatt grep for å sikre at slikt ikke skjer igjen. Troms Turlag har også redegjort skriftlig for hendelsene til Målselv kommune.

Byggeprosjektet på Vuoma

Dere som har vært på Vuoma siste året har lagt merke til at ei stor, ny hytte er oppført og lukket. I uthuset er det avdelt en seksjon som straks er ferdig innredet som hundebu der det skal være lov å ha med hund som kan ligge i bur inne. I sommer hadde vi mannskaper klare for å arbeide videre, men manglet tillatelser for å transportere inn

materiell og mannskaper. Dvs. tidsvinduet vi etter hvert fikk, var i en periode der mannskapene ikke hadde anledning å dra. Vi arbeider etter en fremdriftsplan der resterende transport og bygningsarbeider skal skje vinter/vår 2018.

Friluftslivets uke, Kom deg ut-dag og friluftspolitisk debatt ved Rundvannet, Tromsø 3. september:

Dette er et tipptopp eksempel på hvordan Forum for Natur og Friluftsliv (FNF) fungerer som samlende nettverk i Troms. Aktivitetene i Friluftslivets uke presenteres i en kalender for hele fylket, og Kom deg ut-dagen ved Rundvannet i Tromsø er et godt arrangement som skjer i samarbeid med mer enn ti friluftsansjoner og -lag.

Etter Friluftslivets År 2015 er FNF blitt gode på å invitere politikerne – og ikke minst er politikerne blitt gode til å stille opp – til friluftspolitisk debatt. I år stilte sporty listetopper fra partiene i Troms opp til debatt under åpen himmel og samtidig uhøytidelig kappestrid.

Medlemstall for 2017

Statistikken viser et tall på 5,608 medlemmer. Det er en økning på 6,7 %. Den store økningen i medlemstallet år etter år viser at Troms Turlag har blitt en viktig aktør i friluftslivet. Her må politikerne være på banen og utnytte våre tilbud i kampen for å få en frisk og sunn befolkning.

Hytteverter 2017

I sommer ble det gjort et prøveprosjekt med å ha hytteverter på hyttene i juli og august. Hyttevertene hadde i oppdrag å informere og veilede hyttegjestene så registrering og betaling ble gjort på riktig måte. Ni personer stilte opp som hytteverter på Lappjord, Jægervasshytta, Rosta, Gappo, Skarvassbu, Nonsbu, Blåkollkoia og Trollvassbu. I tillegg hadde Altevasshytta jevnlig besøk av en hyttenabo som stakk innom flere ganger i døgnet.

Hyttevertordningen er et prosjekt som genererte mye positivt og derfor vil bli videreført sommeren 2018. Ikke bare fikk nye generasjoner og utenlandske hyttegjester opplæring i hyttereglementet, samtidig utførte Troms Turlag «inspeksjoner» ved at hyttevertene kontrollerte antall besøkende mot oppføringene i besøksprotokollene.

I tillegg til at prosjektet ga Troms Turlag mye medieoppmerksomhet, fikk vi nye, flotte frivillige på laget. For enkelte stoppet ikke engasjementet med hyttevertoppdraget. I løpet av høsten har noen bidratt som turledere, deltatt på merkedugnader, oversatt oppslag og infoark på hyttene, og andre utøver fortsatt hyttevertrollen på sine turer.

Vi takker for innsatsen, og ønsker både gamle og nye hytteverter velkomne neste sommer. Hytteverter overnatter gratis på Troms Turlag sine hytter når de er verter, mot at de følger opp besøkende som stikker innom.

Vil du vite mer om hyttevertordninga, send en e-post til troms@dnt.no.

Vinterturbok for Tromsø

Troms Turlag er invitert til å samarbeide med en utgivelse av «Vinterturbok for Tromsø». Redaktør er Pål Jakobsen, forlegger er Fagtrykk Idé. Disse eier også prosjektet.

Vi har opplevd at mange har etterspurt en slik vinterturbok og er svært glade for initiativet Pål Jakobsen og Fagtrykk har tatt. Troms Turlag skal være bokens avsender med logo på forsiden og presentasjon av turlaget inni boken. Kort om boka:

Det er vinterturer som skal beskrives, både oppover og flatt. Hovedprofilen er turer med lav/medium terskel og dagsturer som ikke krever spesialutstyr (klatring etc.). Det er tenkt at boka skal ha særlig høy bilde-kvalitet med flyfoto av de fleste turer, hvor ruter og utvalgte stedsnavn skal tegnes inn.

Turbeskrivelsene vil vektlegge hvordan turen oppleves, mer enn å være en rutebeskrivelse. En faktaboks skal sørge for nøyaktig stedsangivelse for parkering og start, turens lengde, vanskelighetsgrad og evt. spesielle forhold.

Av Mia Kanstad Kulseng og Hilde Grimstad

Polnovuoddo

Litt kulturhistorie fra området i grenselandet ved Lappjordhytta.

I Polnovuoddo ved Riksrøys 272 i Sør-dalen har menneskene mer eller mindre sammenhengende holdt til siden isen trakk seg tilbake for ca 9000 år sida. Området er en naturlig «flaskehals» på reinens trekklei mellom sommerbeitene i vest og vinterbeitene i øst.

Her så menneskene muligheten til å sette opp sine primitive fangstanlegg som etter hvert ble utviklet til store og effektive anlegg.

I dag finnes det rester etter flere fangstanlegg rett nedenfor Lappjordhytta mot elva.

I villreinfangstens tid var seiten, offerplassen, viktig for fangsten. Skulle en ha reinlykke måtte en ofre til en seite. I området var flere offerplasser, men den viktigste og største lå ca en kilometer nord for Riksrøys 272 på vestsida av elva. Den andre seiten, Ruonkokarte, lå på østsida av elva. Talmasamene hadde her en av sine viktigste offerplasser på veien til Norge og sommerbeitene.

Plassen på vestsida ble i 1908 besøkt av en gruppe fra Kiruna. Om dette forteller Hjalmar Lundbom, sjef for gruveselskapet i Kiruna, at de foretok en befarings mellom Polnoviken og Sør-dalen (i Bardu). De fant minst fem seiter som var omgitt av et tjukt jordlag med store reinhorn i. Videre ble det funnet et sverd, flere mynter og steinskraper.

Historien forteller videre at Johan Thuuri, samehøvding fra Talma sameby, om lag en måned seinere var til funnstedet og tok med seg seiter, sverdet og tre danske mynter til Hjalmar Lundbom. Dette til tross for at han (Thuuri) var betenkt over å føre bort fortidsminner fra stedet siden det var en ulovlig handling.

Noen år seinere fikk Talmasamene sterk nedgang i reintallet. Thuuri mente dette hadde sammenheng med skaden på offerplassen.

Myntene, sverdet og to seiter ble seinere gitt til Jukkasjärvi Hembygdsgård. En stor seite beholdt Hjalmar Lundbom og den står enda bevart på hans kontor (nu museum).

Hele området fra Polnoviken til Sør-dalen var et hellig område. Ca 700 meter sør for offerplassen ligger en liten sjø, Polnovuotojavri. Her ble en Stallo, ifølge sagnet, overmannet av en gammel Talma-lapp, Lauras Vulli. Stallo ble stykket opp og hans kroppsdeler kastet i sjøen; av det har vannet fått den gullaktige fargen som den har den dag i dag. Hodet derimot ble ofret til seiten i nærheta. Det at Lauras Vulli seiret, berodde på at han før tvekampen hadde lovet Stallos hode til offerguden ved Polnovuoddo. Stallo derimot lovet Lauras Vullis hode til Torneträsk, i tilfelle han skulle lykkes å beseire Lauras.

Stallo hadde sin boplass, kalt Stallo Pieskepåkke, på Pieskenjarga ved vestre enden av Torneträsk. På denne odden kan man enda se store groper etter Stallos boplass.

At offerguden og Lauras Vulli ble seierherrer vitner om offergudens styrke.

Så langt sagnet og tilbake til vår egen tid. Som nevnt ble de fleste av fortidsminnene i Avzevuoddo ulovlig fjernet i 1908, og de befinner seg i ulike institusjoner i Sverige. Spørsmålet i dag bør være: skal disse fortidsminner føres tilbake til det hellige stedet der de er funnet eller samles i et spesielt lite museum for området?

Vår oppfordring til svenske og norske miljømyndigheter er å ta vare på disse kulturminnene.

Hans og Hermien Prestbakmo.

Kilder: Tidskriftet «Svenska landsmål och svensk folkliv», 1939.

Kiruna Tidningen, nr. 6 – 2017. Agge Theander.

Balsfjords ubestridte turkonge er død



Mangeårig leder i Balsfjord og omegn turlag, Helmer Jan Hemmingsen gikk brått bort 22.10.17. Vi sørger over tapet av en kollega, venn og en ustoppelig ildsjel i arbeidet med å få alle generasjoner i kommunen ut på tur. Et engasjement som blant annet skaffet turlaget Troms fylkeskommunes Frivillighetsprisen i 2016. – Helmer gikk fremst, enten oppgaven var tilrettelegging, merking og skilting (10 på topp, de 50 turene i Turkartpakke for Balsfjord) eller turledelse av en av de mange fellestorene i BOT-regi. Mang en toppurentusiast på radoneeski har hengt som et slips – både opp- og nedover – etter et dobbelt så gammelt kondisfenomen fra Tennes på tynne løypeski. – Det vil ta lang tid å fylle tomrommet etter Helmer.

Av Bent Svinnung, Balsfjord og omegn turlag

Åpning av turstiene i Balsfjord



Av Lisbeth Johannessen

14. juni ble turstiene i Balsfjord høytidelig åpnet i Nordkjosbotn. Balsfjord og omegn turlag som første aktør i det store skiltprosjektet, har vært en stor pådriver for å få til dette tilbudet til befolkningen. Med støtte fra Gjensidigestiftelsens skiltprosjekt og andre bidragsytere i tillegg til mange frivillige, ble 36 merkete turløyper åpnet. Ildsjeler fra Balsfjord og omegn Turlag har stått på, GPS-merket stier, rødmerket stiene og satt opp infoskilt ved startpunktet for hver sti. I tillegg har tre store oppslagstavler med total oversikt over de ulike stiene, i Nordkjosbotn, på Heia og ved Malangen Brygger, fått sin svært sentrale plass.

Den offisielle åpningen ble foretatt ved at Toril Skoglund fra Troms Fylkeskommune skar over snora til turløypa som starter rett nord for Vollan Gjestestue og går langs elva 2,4 km på delvis traktorveg. 12-13 personer fra Balsfjord og Troms Turlag overvar den høytidelige åpningen og gikk den nymerkede løypa. Etterpå inviterte Håvard Lydersen til lunsj på Gjestestua. Helmer Hemmingsen ønsket velkommen. Der ble det hilsinger fra Balsfjord kommune, Ishavskysten Friluftsråd, Troms Fylkeskommune og Troms Turlag. Toril Skoglund som er friluftskoordinator i fylkeskommunen la vekt på hvor viktig det er med tilgjengelige anlegg nær deg. Turveger og -stier er de anlegg som brukes mest, og størst effekt har de stiene som starter ved knutepunkt og



Høytidelig åpning av turstiene v/Toril Skoglund og Helmer Hemmingsen
Foto: Lisbeth Johannessen



Den store oversiktstavla i Nordkjosbotn. Foto: Lisbeth Johannessen

handelssentra. Dette turskiltprosjektet er et felles nasjonalt prosjekt som har som formål å skape mer aktivitet nær deg. Det er gjenkjennbart ved at turskiltene har en felles utforming. Til slutt takket hun for en fantastisk jobb og ønsket alle en god tur ut i Balsfjords vakre natur.

Svein Pedersen fortalte om løypearbeidet. Det er lagt ned ubeskrivelig mange timers arbeid for å få til dette prosjektet, både av sentrale medlemmer i Balsfjord & omegn Turlag, men også mange privatpersoner har lagt inn ruter. Alle rutene er lagt inn på nettet. Der finner du den løypa du ønsker. I tillegg til de store oppslagstavlene, kan du ved å gå inn på **www.dintur.no** velge løype med kart, beskrivelse av løypa, lengde og vanskegrad i tillegg til bilder fra traseen.



Store Russetind. Foto: Lisbeth Johannessen

Smånytt

TT har kjøpt InReach Garmin **satellitt-meldingssendere** for å bedre sikkerheten på våre turer. Finansiert av midler fra Troms Fylkeskommune.

Forgubbingsbekjempelsesprisen 2017.

Hvert landsmøte deler DNT ung ut Forgubbings-bekjempelsesprisen til den medlemsforeningen som har utmerket seg ved å satse på barn og ungdom. I år vant Troms Turlag prisen! «Vandrepokalen» som følger med prisen er en snowboard. DNT ung sentralt stiller som krav til prisvinner at snowboarden må være brukt før det gis videre.

Ny kontrakt om leie av Gammelstua i

Skipsfjorden. I sommer gikk den toårige leieavtalen med eierne av Gammelstua i Skipsfjorden ut, og ny avtale for fem år ble undertegnet. Det viser seg at Skipsfjorden på Vannøya er et svært populært område å dra til.

Nye hyttetilsyn.

Det er tilsatt nye tilsyn på Nedrefosshytta i Nordreisa, Herborg Ringstad og John Fossvoll og til Gammelstua i Skipsfjorden, Anne Kristensen og Mona Martinsen. Vi ønsker dere lykke til i vervene.

Overdragelse av DNT-hyttene. Gappo, Rosta, Dividalshyttene, Vuoma, Gaskas og Lappjord. Dette er de såkalte Arentz-hyttene



Kom deg ut-dagen på Charlottenlund.

Foto: June Malnes

(finansiert med midler fra Arentz' legat). Tidligere driftet vi disse hyttene for DNT, senere DNT Oslo & Omegn. Kontrakt om overtakelse ble signert under Landsmøtet til DNT i juni, og begivenheten ble behørig markert på TT sitt styremøte. Troms Turlag står nå som eier av samtlige hytter i vår hyttekjede.

Forsida: Gamle Gaskas i måneskinn. Foto: Svanhild Dalberg

Vi ønsker alle velkommen innom Turlagskontoret til en hyggelig prat

Neste nummer av Fjellvåken kommer ca. 10. april 2018. Stoff til Fjellvåken nr. 1, 2018 må være hos oss innen 25. januar.

I redaksjonen Jorunn Mørkved og Lisbeth B. Johannessen

- ◆ E-post: troms@dnt.no
- ◆ Hjemmeside: www.troms.dnt.no
- ◆ Nå er vi også på Facebook. Troms Turlag – DNT.
- ◆ Redaksjonen i Fjellvåken ønsker stoff fra Turlagets medlemmer. Manus kan sendes til Turlagets adresse.
- ◆ Adresseendring meldes direkte til Turlagskontoret.

